

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita
accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum
notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum
Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 102. Vtrum in Trinitate conuenienter assignentur principium producens,
terminus, productus, potentia, & actio productiua.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

stituntur per omnes rationes, quæ virtualiter intrinsecè non distinguuntur; sed ex dictis questione 100. num. 71. in Patre relatio paternitatis non distinguitur ab origine, seu generatione actiua; idemque proportionaliter dic de alijs Personis; ergo &c.

11. Hoc supposito, quæritur, vtrum Personæ diuinæ ratione nostra primò constituantur, & mutuò distinguantur originibus, vel relationibus. S. Bonaventura loco citato docuit Personas ratione nostra primò constitui, & mutuò distingui originibus, ac proindè relationes concipi vt proprietates aduenientes Personis iam constitutis: putà Patrem primò constitui per hoc, quod generet Filium, relationem verò Paternitatis concipi vt proprietatem aduenientem Personæ Patris vt constitutæ: idemque proportionaliter dic de Filio, & Spiritu Sancto.

12. Dicendum cum S. Thoma 1. parte questione 40. art. 2. Personæ iuxta nostrum modum concipiendi constituuntur per relationes, non autem per origines.

13. Probat: nam Personæ iuxta nostrum modum concipiendi constituuntur per id, quod concipitur ad modum formæ constitutiua, non autem per id, quod concipitur ad modum actionis consequentis formam constitutiua, vel ad modum viæ ad talem formam; sed relationes concipiuntur ad modum formæ constitutiua, origines ad modum actionis, aut viæ; ergo &c. Probat minor: nam Pater concipitur vt constitutus per hoc, quod sit principium generatiuum, adeoque per relationem principij: origo vero, seu generatio actualis concipitur vt actio procedens à Persona iam constituta. Similiter Filius concipitur vt constitutus per hoc, quod habeat relationem Filiationis, per hoc autem, quod generetur, & nascatur, concipitur vt in via ad accipiendam formam Filij; idemque dic proportionaliter de Spiritu Sancto.

14. Ad 1. concedo antecedens, & nego consequentiam. Disparitas patet ex dictis. Nam Personæ creatæ, cum sint limitatæ, possunt primò constitui, ac distingui per hoc, quod habeant duas perfectiones absolutas se mutuò excludentes propter limitationem: at Personæ diuinæ cum sint illimitatæ, purè possunt distingui propter oppositionem relationum Patris, & Filij, Generantis, & geniti.

15. Ad 2. distingo maiorem: Personæ primò constituuntur per id, quod concipitur vt prius, si illud concipiatur vt via ad Personam, nego; si concipiatur non vt via, sed vt terminus, & forma, concedo; distingo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Filius dum concipitur nasci, concipitur vt in via ad habendum esse Personale Filij; ergo non concipitur vt constitutus per natiuitatem, sed vt constitutus per filiationem, quæ concipitur vt forma, & terminus.

16. Ad 3. distingo antecedens: Persona Patris prius concipitur constituta, quam ge-

neret, & quam habeat relationem Paternitatis sub conceptu relationis principij generatiui, nego; sub conceptu explicito relationis paternitatis, concedo; & distingo eodem pacto consequens. Pater concipitur constitutus non per hoc, quod habeat relationem Paternitatis fundatam in origine, seu generatione actiua, sed per hoc, quod habeat relationem principij generatiui, adeoque per paternitatem conceptam sub conceptu relationis principij, sub quo conceptu est prior, quam origo, siue actio generatiua. Hæc doctrina desumpta est ex S. Thom. 1. parte questione 40. art. 4.

QVÆSTIO CII.

Vtrum in Trinitate conuenienter assignentur principium produciens, terminus productus, potentia, & actio productiua?

S. Th. q. 11. a. 4. & 5.

1. **P**rimò videtur principium produciens vt quod non esse persona vt constituta ex essentia, & relatione, sed esse sola relatio. Vt enim tota persona Patris ex. gr. generaret Filium, etiam essentia deberet generare; sed essentia non generat, vt docet Concilium Lateranense relatum cap. firmiter; ergo.

2. Secundò videtur terminus productus vt quod non esse tota persona producta, sed sola relatio. Si enim tota Persona Filij constituta ex essentia, & relatione esset genita, etiam essentia esset genita, quod est contra Lateranense.

3. Tertiò videtur terminus formalis diuinarum productionum non esse essentia, sed relatio. Terminus enim formalis diuinarum productionum debet esse formaliter productus; sed sola relatio est formaliter producta, essentia non est producta; ergo.

4. Quartò videtur potentia generatiua; qua Pater generat Filium, non esse essentia, sed relatio paternitatis, & potentia spiratiua, qua Pater, & Filius spirant Spiritum Sanctum, non esse essentia, sed relatio spirationis actiua. Potentia enim generatiua debet distingui realiter à genito, & potentia spiratiua debet realiter distingui à spirato; sed essentia diuina non distinguitur realiter à genito, hoc est à Filio, nec à spirato, hoc est à Spiritu Sancto; ergo.

5. Quintò essentia est in Filio, & Spiritu Sancto; ergo si essentia esset potentia generatiua, & spiratiua, potentia generatiua esset non solum in Patre, sed in Filio, ac Spiritu Sancto, ac proindè non solum Pater, sed etiam Filius, & Spiritus Sanctus possent generare.

6. Respondeo, quod quia in omni processione reali datur principium produciens, terminus

nius productus, potentia, & actio productiva, debemus hac explicare in diuinis processioni- bus ad intra.

7. Queritur igitur primò, quodnam in di- uinis sit principium producentis *ut quod*, & quis sit terminus totalis productus *ut quod*?

8. Respondeo totam Personam, quæ ha- bet relationem producentis, esse principium, producentis *ut quod*; totam Personam, quæ ha- bet relationem producti, esse terminum tota- lem productum *ut quod*. Tota ergo Persona Patris est principium generans Filium; totus Filius est terminus totalis genitus *ut quod* &c. Conclusio est de fide, vel fidei proxima, vt do- cet Ruiz de Trin. disp. 98. sect. 5.

9. Probatur primò auctoritate Patrum. Nazianzenus orat. de Fide Nicæna Filium ap- pellant *Perfectum de perfecto, totum à toto*; & post pauca addit: *In Patre totum, quod inest, totum genuit Filium*. Ambrosius lib. de Filij diuini- tate cap. 7. loquens de Filio dicit: *Totus de to- to, integer de integro*, & lib. 4. de Fide ad Gratia- num, cap. 3. *Ex Patre totus est Filius*. Augusti- nus term. 125. de Tempore: *Genuit Filium to- tum à toto, perfectum à perfecto, plenum à pleno*. Hilar. lib. 7. de Trinit. *Vnum ex vno, & totum à toto, Deum, & Filium*; ergo Patres docent to- tum Patrem totum Filium genuisse, ac proin- dè principium generans *ut quod* esse totam per- sonam producentem, terminum totalem ge- nitum esse totam personam, quæ generatur; sed idem proportionaliter valet de Spiritu San- cto; ergo &c.

10. Probatur secundò conclusio ratione. Nam proculdubio, si nihil est in Patre, quod per generationem non det Filio diuinitatem, esse, & omnia, quæ habet Filius, totus Pater generat Filium, & est principium generans *ut quod*; & si nihil est in Filio, quod per genera- tionem non accipiat à Patre, totus Filius ge- neratur, & est terminus totalis genitus; sed hoc verificatur; ergo. Probatur minor: nam in Patre etiam essentia per generationem, qua Pater generat Filium, dat se ipsam Filio; Fi- lius autem per generationem accipit à Patre non solum relationem Filij, sed diuinitatem, essentiam, & omnia, quæ habet; ergo. Ideò Christus Ioan. 5. dixit: *Sicut Pater habet vitam in semetipso, sic dedit & Filio vitam habere in se- metipso*; sed viuere viuentibus est esse; ergo Fi- lius per generationem accipit à Patre vitam, ef- fentiam, & totum esse.

11. Queritur secundò, quinam sit termi- nus formalis diuinarum productionum, & pro- cessionum?

12. Respondeo, quod Ockam in 1. dist. 5. quæst. 3. Gabriel eadem dist. quæst. 3. Aureo- lus eadem dist. quæst. vnica, & quidam alij, quos refert Ruiz disp. 98. sect. 6. dixerunt, ad terminum formalem productionis requiri, vt producat, ac proindè essentiam, quæ non- producat, non esse terminum formalem di- uinarum productionum. S. Thomas in 1. dist. 5. quæstione 3. art. 1. in corpore, Scotus

eadem dist. quæst. 2. & alij, quos sequuntur Suarez de Trinit. lib. 6. cap. 6. Vasquez disput. 162. cap. 3. & Ruiz loco citato docent ad ter- minum formalem productionis non requiri, vt producat, sed sufficere, vt communice- tur. Quæstio est magna ex parte de nomine, in qua dicendum cum secunda sententia: ter- minus formalis diuinarum productionum est diuina essentia, quæ tamen non est terminus productus, sed communicatus. Probatur: nam terminus totalis est id, quod producat, ter- minus formalis est forma, quam agens ex pri- maria intentione dat productum tanquam con- stitutum ipsius, siue talis forma producat, seu solum communicetur: ex.gr. cum homo generat hominem, terminus totalis est homo genitus, puta Petrus, terminus autem forma- lis est natura humana, quia generans ex pri- maria intentione dat genito naturam huma- nam, vt per illam sit verus homo consubstan- tialis generanti &c.; sed Pater generans Filium ex primaria intentione dat illi deitatem, siue essentiam diuinam, vt per illam Filius sit ve- rus Deus, æqualis, & consubstantialis Patri; Pa- ter, & Filius producentes Spiritum Sanctum dant illi deitatem, siue essentiam diuinam; er- go &c.

12. Queritur tertio, vtrum in Deo detur physica, realis, & positiua potentia producen- di diuinas Personas, ex.gr. vtrum in Patre de- tur physica, & realis potentia generandi Fi- lium; in Patre, & Filio detur physica, & rea- lis potentia producendi, & spirandi Spiritum Sanctum?

13. Respondeo, quod vt refert Ruiz di- sp. 99. sect. 1. tres in hoc puncto sunt opinio- nes. Prima Aureoli in 1. dist. 7. t. parte, art. 2. docuit, in Deo non dari physicam potentiam productiuam, puta potentiam generandi, vel spirandi, sed solum dari potentiam logicam, ac proindè potentiam generandi esse talem, qualis est potentia, qua Deus potest esse Deus, Pater potest esse Pater &c. Fundamentum est, quia vt daretur physica potentia generandi, deberet realiter distingui ab ipso actu genera- di, & esse productiuam, seu elicitiuam talis actus; sed potentia generandi in Patre non distingui- tur realiter ab actu generandi, nec est produ- ctiva, vel elicitiua talis actus, siquidem actus generandi in Patre est improductus, sicut ipse Pater; similiter potentia spirandi non di- stinguitur realiter ab actu spirandi; ergo.

14. Secunda sententia, cui videtur fauere Molina quæst. 41. art. 4. & quæ à nonnullis tri- butur Gregorio, Caietano, & Canariensi, quos tamen Ruiz vindicat ab hac sententia, docet in Deo dari potentiam physicam, respec- tu termini producti, hoc est respectu Filij, & Spiritus Sancti, sed non dari potentiam phy- sicam, sed solum logicam respectu actuum notionalium generandi, ac spirandi. Funda- mentum est, quia potentia est realis, & physi- ca respectu illius, à quo realiter distinguitur, & est solum logica respectu illius, cum quo

iden-

identificatur; sed potentia generatiua distinguitur realiter à Filio, identificatur autem cum actu generandi; idemque dic proportionaliter de potentia spiratiua; ergo &c.

15. Dicendum primò cum communi sententia contra Aureolum: in Deo datur realis, physica, & positiua potentia generandi Filium, & spirandi Spiritum Sanctum.

19. Probatur primò auctoritate. Nam Patres tribuunt Deo potestatem, virtutem, potentiam, facultatem, seu vim generandi; sed hæc nomina absolute prolata significant potentiam physicam, & realem, ac non solum potentiam logicam, ideoque iidem Patres non tribuunt Deo potentiam ad hoc, vt sit Deus, vt sit æternus &c. quia hæc est potentia solum logica; ergo. Probatur minor: Athanasius Dialogo primo de Sancta Trinitate contra Anomæum, columna 6. dicit: *Vterum audiens, generandi vim, & os audiens, docendi facultatem intelligit; & propè medium; Vteri nomine genitricem vim ipsius hypostaseos intelligit; & post medium: Hypostasis declarat esse, vterus gignendi vim, os ipsam docendi facultatem.* Vide alios Patres apud Ruiz disp. 99. sect. 2.

17. Probatur secundò ratione S. Thomæ 1. parte quæst. 41. art. 4. Nomine enim potentia actiua physica, ac non solum logica, intelligimus principium, quo produciens producit aliquid à se distinctum; sed eo ipso, quod Pater verè, & realiter producit, ac generat Filium, datur in Patre principium, quo producit, ac generat Filium distinctum à Patre; ergo. Proportionali ratione probatur, quod datur in Patre, & Filio potentia productiua, seu spiratiua. Propter hæc & alia argumenta Ruiz disput. 99. sect. 2. num. 23. censet sententiam Aureoli esse temerariam, errori proximam, & periculofam.

18. Dicendum secundò: in Deo datur realis potentia, non solum respectu termini producti, sed etiam respectu actuum notionalium generandi Filium, & spirandi Spiritum Sanctum.

19. Probatur: nam cum datur potentia ad producendum terminum distinctum essentialiter, vel personaliter, talis potentia dicitur realis, non solum respectu termini, sed etiam respectu productionis, etiamsi ipsa productio actu non distinguatur à producente, nec producat: ex.gr. quia Deus per potentiam creatiuam creat creaturas distinctas realiter à Deo producente, potentia creatiua est realis potentia, non solum respectu creaturarum productarum, sed etiam respectu creationis, ideoque Deus dicitur habere realem potentiam creandi, etiamsi dicamus, quod creatio actiua non distinguatur à Deo; sed in Patre datur potentia ad generandum Filium personaliter distinctum à Patre, & spirandum Spiritum Sanctum personaliter distinctum à Patre, & Filio; ergo potentia generatiua, & spiratiua est realis, non solum respectu Filij, & Spiritus Sancti, sed etiam respectu generationis, & spirationis acti-

ua, etiamsi generatio actiua non distinguatur realiter à principio generante, & spiratio actiua non distinguatur realiter à principio spirante. Ex opposita ratione, cum potentia non est ad terminum distinctum, neque est realis, & physica respectu termini, neque respectu actionis, sed respectu vtriusque est merè logica: ex.gr. quia in Deo potentia intelligendi, & amandi non est ad actum intelligendi, & amandi distinctum, neque est potentia physica respectu intellectionis, & amoris, neque respectu actionis intellectiua, & amatiua, sed respectu vtriusque est merè logica, & rationis. Videri potest S. Thomas quæst. 41. art. 4. ad 3.

20. Hinc responderi potest ad fundamenta duarum opinionum relatarum num. 13. & 14. Dicendum nimirum, quod cum est potentia ad producendum aliquid realiter distinctum à producente, dicitur realis, & physica non solum respectu termini, sed etiam respectu productionis actiua, etiamsi produciens non distinguatur realiter à tali productione, vt ostensum est exemplo potentia creatiua.

21. Obijcies: Ambrosius lib. 4. de fide ad Gratianum, cap. 4. dicit: *Generatio paternæ proprietatis est, non potentia*; Et paulò post: *Generatio non ad sublimitatem potentia, sed ad proprietatem refertur naturæ*; & deindè generatio in paternæ proprietate, non in iure est potestatis: Cyrillus Alexandrinus lib. 2. Dialogorum non multo ante finem probat repugnare Deo, quod sit potentia Pater, & potentia sit ad generandum, quia Deus est actus purus; ergo Ambrosius, & Cyrillus negant in Deo potentiam generatiua.

22. Respondeo, quod Ambrosius, & Cyrillus, vt patet ex contextu, negant Patrem esse Patrem potentia, in quantum potentia includit priuationem actus: cum enim sit actus purus, non includit priuationem oppositam actui generandi; non autem negant Patrem habere potentiam generandi, quæ semper, & necessariò includat ipsum actum generandi.

23. Dices: actui puro repugnat omnis potentia physica; Pater est actus purus; ergo Patri repugnat omnis potentia physica.

24. Respondeo ex doctrina tradita, quod actui puro repugnat potentia coniungibilis cum priuatione, at non repugnat potentia inconiungibilis cum priuatione actus.

25. Queritur quartò, vtum in Patre potentia generatiua sit essentia diuina, vel potius relatio, seu proprietas personalis Patris; & vtum in Patre, & Filio potentia spiratiua sit essentia diuina, vel potius relatio spiratoris.

26. Respondeo S. Bonauenturam in 1. dist. 7. art. 1. quæst. 1. Durandum eadem dist. quæst. 2. & Carthusianum eadem dist. quæst. 1. ac paucissimos alios docuisse non essentiam, sed solum relationem, seu proprietatem personalem

tem Patris esse potentiam generatiuam, ac principium *ex quo* generandi Filium; ac solam relationem spiratoris esse potentiam spiratiuam, seu principium *quo* spirandi Spiritum Sanctum.

27. Secunda sententia Magistri sententiarum in 1. dist. 7. quam sequuntur omnes alij Scholastici, nimirum Albertus, Henricus, S. Thomas 1. parte quæst. 41. art. 5. Scotus in 1. dist. 7. Suarius lib. 6. de Trinit. cap. 15. num. 6. Valquez 1. parte, disput. 164. cap. 1. & 3. Ruiz de Trinit. disput. 100. sect. 2. & alij, docet essentiam diuinam spectare ad formalem constitutionem potentie generatiue, & spiratiue, qua Pater generat Filium, Pater, & Filius spirant Spiritum Sanctum.

28. Dicendum cum secunda sententia: essentia diuina spectat ad formale constitutum potentie generatiue, & spiratiue.

29. Probatur primo auctoritate Patrum. Basilus lib. 5. contra Euanomium post medium dicit: *Pater natura diuina proprium Filium genuit: si genuit natura; ergo natura est potentia generatiua.* Cyrillus Alexandrinus lib. 1. Theodori, cap. 7. nominat generatiuam virtutem, & generatiuam essentiam Dei. Damascenus lib. 1. de fide, cap. 8. dicit: *Generatio sine principio, & eterna natura opus est, ex substantia eius profecta.* Hilarius lib. 5. de Trinitate propè finem loquens de Filio dicit: *ex virtute natura in naturam eandem nativitate subsistit.* Vide alios Patres apud Ruiz disp. 100. sect. 2.

30. Probatur secundo ratione. Nam in Patre illud se habet ut actio generatiua, per quod Pater ultimo formaliter constituitur actu generans: illud se habet ut potentia generatiua, virtute cuius existit actio generatiua; sed in Patre actio generatiua existit virtute essentie; nam ut dictum est quæst. 22. essentia diuina est prima, & adequata ratio existendi sibi ipsi, & omnibus relationibus, & originibus: Pater verò ultimo formaliter constituitur actu generans per Paternitatem, non autem per essentiam, quæ cum sit communis generanti, & genito, non est ultimum constitutum generantis ut generantis; ergo &c. Ex proportionali ratione essentia est potentia spiratiua communis Patris, & Filij; spiratio est actio spiratiua. Eadem essentia est potentia, qua Filius potest generari, & nasci: Filiatio est generatio passiva, siue actualis natiuitas Filij. Eadem essentia est potentia, qua Spiritus Sanctus potest spirari; spiratio est productio passiva, qua actu spiratur.

31. Queritur quinto, utrum potentia generandi sit sola essentia, præciscendo à relatione, an verò ultra essentiam includat relationem saltem in obliquo, & minus principaliter, atque idem proportionaliter queritur de potentia spirandi?

32. Respondeo Ockam, & Gabrielem, utrumque in 1. dist. 7. quæst. 1. & 3. docuisse solam essentiam, præciscendo à relatione, esse adequatam, & totalem potentiam

generandi, ac spirandi. Scotus, & Aureolus tribuunt hanc sententiam S. Thomæ 1. parte quæst. 44. art. 5. Alij tribuunt eandem Magistro in 1. dist. 7. Contra hanc opinionem communiter Theologi docent potentiam generatiuam, & spiratiuam non consistere in sola essentia, sed includere partialiter relationem. Ex his Henricus quodlib. 3. quæst. 3. in corpore, & alibi, Riccardus in 1. distinct. 1. quæst. 1. & distinct. 13. art. 2. docuerunt, potentiam generatiuam, & spiratiuam æquè principaliter, & in recto includere essentiam, ac relationes paternitatis, & spirationis actiue. Alij communiter docent potentiam generatiuam, & spiratiuam principaliter, & in recto consistere in essentia, minus principaliter, & in obliquo importare relationem paternitatis, & spirationis actiue. Hanc sententiam Ruiz disp. 109, sect. 3. tribuit Magistro in 1. distinct. 7. S. Thomæ 1. parte quæst. 41. art. 7. S. Bonaventuræ in 1. dist. 7. & alijs, eosque sequuntur Capreolus, Ferrariensis, Caietanus, Molina, Suarius, Valquez, & alij relati à Ruiz loco citato.

33. Dicendum: potentia generatiua, & spiratiua in recto est sola essentia: sed ut adequatè denominans personam potentem generare, vel spirare, includit in obliquo paternitatem, & spirationem actiuam.

34. Probatur prima pars: nam ex dictis num. 32. potentia generatiua est virtus adequata, à qua existit actio generandi; sed sole essentia per se ipsam est virtus adequata, à qua existit actio generandi; ergo potentia generatiua in recto est sola essentia. Ex proportionali ratione potentia spirandi in recto est sola essentia, quia sola essentia est virtus adequata, à qua existit actio spirandi.

35. Probatur iam secunda pars: nam sola essentia non sufficit ad denominandam Personam potentem generare, siquidem essentia datur in Filio, & Spiritu Sancto, & tamen illos non denominat potentes generare; ergo potentia generatiua ut adequatè denominans Personam potentem generare, includit in obliquo Paternitatem: & ex proportionali ratione ut adequatè denominans Personam potentem spirare includit in obliquo spirationem actiuam. Sicut igitur albedo est adequata forma dealbariua, sed ut proximè denominans album includit in obliquo subiectum capax: nam si poneretur in subiecto incapaci, puta in Angelo, non denominaret illum album; sic essentia diuina est adequata potentia generatiua, & spiratiua, sed ut adequatè denominans Personam potentem generare, includit relationem Paternitatis; & ut denominans Personam potentem spirare, includit in obliquo relationem spirationis actiue. In hoc sensu debet intelligi Damascenus lib. 2. de duabus Christi voluntatibus, dicens: *Omnia, qua habet Pater, sunt Filij, sola gignendi vi excepta.* Virtus enim generandi, ut adequatè denominans potentem generare, ac proximè ut inclu-

includens Paternitatem, non communicatur Filio. In eodem sensu in Concilio Florentino sess. 19. Ioannes Theologus, postquam dixit substantiam esse potentiam, seu potestatem, & principium quo, seu per quod Pater generat Filium, subiungit: *Propterea tamen non sequitur, ut per hanc substantiam secundum suum esse commune, & absolutum, principium sit, per quod.* Per conclusionem hoc pacto explicatam facile conciliari possunt auctores, qui videntur contrarii.

36. Queritur sexto, utrum actio generatiua, & spiratiua sit relatio?

37. Respondeo affirmatiue ex dictis numero 31.

38. Ad 1. nego maiorem. Ut totus homo generet filium, non requiritur, ut anima rationalis generet filium; ergo ut tota Persona diuina generet, non requiritur, ut essentia generet.

39. Ad 2. nego sequelam. Ut totus homo generetur, non requiritur, ut etiam anima rationalis, per quam constituitur, generetur; ergo ut tota Persona Filij generetur, non requiritur, ut etiam essentia, qua constituitur, generetur. Ratio autem, cur essentia diuina neque generet, neque generetur, est, quia nihil potest generare, nisi terminum realiter distinctum, & nihil potest realiter generari, nisi à principio realiter distincto; sed essentia diuina non distinguitur realiter ab illo, quod sit in Deo; ergo neque generat, neque generatur ad intrā, sed solum agit, & operatur ad extrā.

40. Ad 3. nego maiorem, ac dico non requiri, ut terminus formalis diuinarum productionum producat, sed sufficere, ut communicetur: de facto enim in generatione hominis iuxta sententiam satis receptam, terminus formalis est anima rationalis, quæ non generatur, sed per generationem communicatur genito; sed ex dictis num. 12. essentia diuina licet non generetur, nec spiretur, tamen per generationem communicatur Filio, per spirationem communicatur Spiritui Sancto; ergo.

41. Ad 4. distingo maiorem: potentia generatiua purè *ut quo* debet distingui à genito, nego: potentia generatiua non purè *ut quo*, sed quæ etiam ipsa generet, concedo maiorem: concedo minorem; & nego consequentiam. Generans distinguitur à genito purè secundum relationem generantis, & geniti. At potentia generatiua purè *ut quo*, cum non generet, sed ea Pater generet, non debet distingui à genito. Potentia generatiua solet etiam vocari, principium generandi *ut quo*, & hoc cum est purè *ut quo*, non debet distingui à genito.

42. Ad 5. concedo antecedens, & nego consequentiam, quoad partem, in qua dicitur, quod etiam Filius posset generare. Essentia est potentia generatiua, qua Pater potest generare, Filius potest generari, spirator

potest spirare, Spiritus Sanctus potest spirari; ergo ex eo, quod Filius habeat essentiam, sequitur, quod Filius habeat potentiam generatiuam, qua Pater potest generare, Filius non potest generare, sed solum potest generari.

43. Dices: repugnat, ut potentia generatiua sit in aliquo, & illud non constituat potens generare.

44. Respondeo, negando antecedens. Nam eadem forma vni subiecto, vel quasi subiecto potest tribuere vnam denominationem, alteri alteram: ex. gr. in sententia satis communi eadem entitas actionis causā tribuit denominationem producentis, effectui tribuit denominationem producti; ergo non est mirum, quod eadem potentia generatiua coniuncta cum relatione Paternitatis tribuat Patri denominationem potentis generare, coniuncta cum Filiatione tribuat Filio denominationem potentis generari. Habemus aliud exemplum ex hac ipsa materia de Trinitate. Certum est, quod eadem cognitio diuina est communis tribus Personis, & tamen tribuit illis diuersam denominationem. Nam per eandem cognitionem prout coniunctam cum Paternitate, Pater dicit: *ego sum Pater, & non sum Filius, genero, & non generor.* Filius dicit: *ego sum Filius, & non sum Pater, generor, & non genero.*

QVAESTIO CIII.

Utrum Verbum diuinum per se procedat ex cognitione intuitiua, & comprehensua non solum diuinæ essentiae, & attributorum, sed etiam omnium diuinarum Personarum, omnium creaturarum possibilem, & omnium veritatum necessariarum?

S. Th. q. 34. a. 3.

1. **V**idetur vera sententia Scoti in 2. dist. 7. quæst. 1. art. 2. & in primo distinct. 10. docentis Verbum per se procedere solum ex cognitione intuitiua diuinæ essentiae, & omnium attributorum, non autem ex cognitione intuitiua ipsius Verbi, & Spiritus Sancti, ac multo minus procedere ex cognitione creaturarum possibilem; primò quia si Verbum procederet à cognitione intuitiua sui ipsius, & Spiritus Sancti, procederet etiam à se ipso, & à Spiritu Sancto, quod est absurdum. Probat sequela: quod enim procedit à cognitione intuitiua alicuius obiecti ut existentis, eo ipso procedit mediātē à tali obiecto ut existente.

2. Secundò omnis cognitio intuitiua supponit suum obiectum existere; sed cognitio, ex qua procedit Verbum, non supponit Verbum, & Spiritum Sanctum existere; ergo.

3. Tertiò in eo signo, in quo procedit Verbum,